

รายงานการรับคณะนักศึกษาหลักสูตรการจัดการการพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยนานาชาติ (MRDM) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงราย
วันศุกร์ที่ 4 ตุลาคม 2562

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและความสำคัญ	- หลักสูตรการจัดการการพัฒนาชนบทมหาวิทยาลัยนานาชาติ (MRDM) มหาวิทยาลัยขอนแก่นต้องการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาในด้านพัฒนาชนบทในบริบทที่หลากหลายจึงได้จัดโครงการศึกษาดูงานยังโครงการพัฒนาดอยตุงฯ - หนังสือขอเข้าศึกษาดูงานลงวันที่ 13 สิงหาคม 2562 - มหาวิทยาลัยขอนแก่นเคยเป็นภาคีร่วมทำงานด้านการพัฒนาการศึกษา กับมูลนิธิฯ
วัตถุประสงค์	เพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์การเรียนรู้แนวทางในการทำงานด้านการพัฒนาที่ น้อมนำศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มาเป็นหลักในการแก้ไขปัญหา และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่แบบองค์รวม และนำไปประยุกต์ใช้ในแต่ละพื้นที่ของนักศึกษาได้
ระดับ	ความสำคัญ : 3 คะแนน มหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานภาคีที่ทำงานร่วมกับมูลนิธิฯ และมีความเป็นไปได้ที่จะทำงานอื่นร่วมกันต่อไปในอนาคต เนื้อหา: 2 คะแนน การทำงานด้านการพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืนของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในภาพรวม รวม 5 คะแนน
องค์ประกอบคณะ	- นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต ด้านการพัฒนาชนบทนานาชาติ (MRDM) จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 8 คน จากประเทศ มาเลเซีย กัมพูชา จีน และ เวียดนาม และ อาจารย์ 2 ท่านจากประเทศไทย - รศ.ดร.สมศักดิ์ ศรีสันติสุข อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการการพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยขอนแก่น

	- ผู้ประสานงาน อ.อนุสรณ์ 085-9271188
เจ้าหน้าที่รับคณะ	ผู้ประสานงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ - นางสาวกนกวรรณ รัชตัญญุทิพย์ - นางสาววิภาวดี พิมลธิติกุล
แหล่งงบประมาณ สนับสนุน	คณะจ่ายเองบางส่วน รหัสงาน 912B62207 และมูลนิธิฯ สนับสนุนค่าใช้จ่ายการศึกษาดูงานบางส่วนจากรหัส 916263101 โครงการจัดหลักสูตรศึกษาดูงานเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง

2. กำหนดการ

Schedule for Study Visit of Khon – Kaen University (MRDM)

The Mae Fah Luang Foundation (MFLF)

Chiang Rai, Thailand

Oct 4th, 2019

Time	Schedule
	Presentation VDO of Doitung Development Project
09.30	Visit the Project's database centre - Since 1988, the centre has been keeping track of socioeconomic and environmental data to assess the project's accountability and development progress. Q&A
11.00	Visit the Hall of Inspiration – The exhibition shows the characters, philosophies, and working principles of the Royal family, as well as their diligence to find ways to improve the lives and livelihoods of the Thai people in all corners of the Kingdom through simple but effective works. It also shows how the members of the

	family inspired each other, and how their examples can inspire so many others
12.00	Lunch
13.30	Visit the Royal Villa – The royal residence of HRH the late Princess Mother formerly served as the base of operations and was used to closed Observe the development progress. It has since been transformed into a symbol of the Princess Mother’s commitment to improving living conditions for the people
14.15	Visit Mae Fah Luang Garden – Besides being a famous tourist destination, the Mae Fah Luang Garden creates jobs that train Doi Tung people more delicate skills in agriculture
15.00	Depart to Chiang Rai

3. สรุปกิจกรรมการศึกษาดูงาน

4. ประเด็นคำถาม-คำตอบ

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
1	จากการรับชมวิดีโอทัศน์โครงการฯ ได้เห็นถึงการพัฒนาด้านการศึกษาสำหรับเด็กเล็ก จึงอยากทราบว่าโครงการฯ มีการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาเด็กโตและเยาวชนหรือไม่ และทำอย่างไร	- มีโครงการ “ค่ายเด็กไฟดี” ที่มุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรนอกห้องเรียนเพื่อเสริมสร้าง “พลเมืองดี” ให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่พึ่งพาตนเองได้ไม่ล้มเลิกแห่งทางสังคม วัฒนธรรมชนเผ่า มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ และทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมในอนาคต - กลุ่มเป้าหมายได้แก่ เยาวชนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยดูฯ และเยาวชนจากกรุงเทพฯ - มีการจัดกิจกรรมระยะสั้นและระยะยาวตลอดปี ประกอบด้วย การพัฒนาพื้นที่เรียนรู้ การพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติ
2	บริษัทนุติ ได้รับเงินทุนจากที่ไหน	- บริษัทนุติ จำกัด ตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการปลูกป่า

	เพื่อดำเนินธุรกิจ	เศรษฐกิจในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้เชิญบริษัทใหญ่ 6 บริษัท ได้แก่ 1. สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ 2. บริษัท มิตรชัย (ประเทศไทย) 3. ธนาคารไทยพาณิชย์ 4. ธนาคารเอเซีย 5. บริษัท เอื้อชูเกียรติ 6. ธนาคารซูมิโตโม มิตรชัย แบงก์กิ้ง คอร์ปอเรชั่น มาลงทุนโดยกำหนดไว้ตั้งแต่แรกเริ่มว่าบริษัทเหล่านี้จะไม่ได้เงินต้นกลับคืนไป และหากมีกำไร จะให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ นำไปใช้ในการพัฒนาสังคมและชุมชนต่อไป การกระทำของทั้ง 6 บริษัทจึงเรียกได้ว่าเป็น CSR ที่จริงใจ และบริษัทนวดิจจึงนับเป็นหนึ่งในธุรกิจเพื่อสังคมแห่งแรกของประเทศไทย
3	ธุรกิจที่ทำให้โครงการพัฒนาโดยดอยตุงเป็นองค์กรที่สามารถเลี้ยงตนเองได้ ประกอบด้วยอะไรบ้าง	แบ่งประเภทธุรกิจออกเป็น 5 หน่วยธุรกิจ ได้แก่ 1. อาหารแปรรูป 2. หัตถกรรม 3. เกษตร 4. ท่องเที่ยว 5. ร้านคาเฟ่
4	รายได้จากการประกอบธุรกิจ ของโครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ นำไปใช้ในรูปแบบใดบ้าง	- รายได้จากการประกอบธุรกิจนำมาเป็นเงินทุนหมุนเวียน อาทิ - เป็นเงินเดือนของพนักงานทำงานในโครงการพัฒนาโดยดอยตุงกว่า 1,200 คน - เป็นทุนการศึกษาให้เยาวชนในพื้นที่ ที่เรียนดีแต่ขาดทุนทรัพย์ - เป็นงบประมาณในการดำเนินงานของโครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ ทั้งหมด

		- สำหรับเงินทุนในการพัฒนาพื้นที่ขยายผลอื่นๆ นอกเหนือจากโครงการพัฒนาดอยตุงฯ แล้ว มาจากการสนับสนุนของรัฐบาลไทยและต่างประเทศ
5	ทำไมโครงการฯ จึงเลือก “กาแฟอาราบิก้า” เป็นพืชเศรษฐกิจที่นำมาส่งเสริมให้กับชาวบ้านในพื้นที่	- เนื่องจากกาแฟพันธุ์อาราบิก้า เป็นพืชที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ที่มีความสูง 800 เมตรเหนือจากระดับน้ำทะเล เช่นเดียวกับพื้นที่ของโครงการฯ บางส่วน และสามารถแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ อีกทั้งเป็นพืชที่อยู่ได้ป่าทำให้คนสามารถอยู่ร่วมกับป่า และมีงานทำ มีรายได้ในเวลาเดียวกัน
6	ปัจจุบันในเขตโครงการฯ ยังมีการลักลอบปลูกฝิ่นอยู่หรือไม่	- ไม่มีแล้ว เปลี่ยนเป็น สวนกาแฟ อาราบิก้า และพืชไม้ผลต่างๆ แทน
7	ในประเทศไทยยังมีพื้นที่ที่ต้องการการพัฒนาอยู่อีกหลายแห่ง อยากทราบว่าทำไม สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้เลือก พื้นที่ดอยตุง แห่งนี้สร้างทั้งบ้าน และดำเนินโครงการด้านการพัฒนา	- สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จพระราชดำเนินเยือนดอยตุงเมื่อ ปี พ.ศ. 2530 (แต่จริงๆ แล้วเสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรอย่างสม่ำเสมออยู่แล้ว) พบว่าผู้คนที่นี่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้คือชนเผ่า ทรงเล็งเห็นว่ารากเหง้าของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนดอยตุง คือ ความยากจนและขาดโอกาสในการดำรงชีวิต จึงทรงมีพระราชดำริที่จะนำฝิ่นปากลับคืนสู่ดอยตุง และพัฒนาดอยตุงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
8	โครงการฯ ทำอย่างไรให้ชาวบ้านเลิกปลูกฝิ่น	- เหตุผลที่ชาวบ้านปลูกฝิ่น เพราะชาวบ้านยากจน ไม่มีทางเลือก - โครงการจึงให้ทางเลือกใหม่ที่สุจริตในการประกอบอาชีพให้ชาวบ้าน โดยการจ้างปลูกป่าที่จ้างรายวัน เพื่อให้ชาวบ้านมีเงินซื้ออาหารให้ครอบครัวได้ทันที ชาวบ้านได้รับเงินจากการว่าจ้างปลูกป่าเป็นรายวัน วันละ 40 บาท ซึ่งเทียบกันแล้ว รายได้นั้นได้มากกว่าการปลูกฝิ่นขาย เพราะฝิ่นเป็นพืชที่ต้องปลูกเฉพาะฤดูกาล

		- เมื่อชาวบ้านได้มีงานมีรายได้ที่มั่นคงและต่อเนื่องจะเกิดความมุ่งมั่น และเห็นถึงความต่อเนื่องของโครงการที่นำการพัฒนาเข้ามาเปลี่ยนแปลงชีวิตของชาวบ้าน ชาวบ้านก็เริ่มเกิดความไว้วางใจและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับโครงการ
9	พื้นที่ขยายผลโครงการฯ ในต่างประเทศ มีประเทศใดบ้าง	- ประเทศอินโดนีเซีย ออสเตรเลีย เมียนมา
10	อยากทราบว่ามูลนิธินำองค์ความรู้ด้านใดเข้าไปให้ความช่วยเหลือยังประเทศเมียนมา	- ยกตัวอย่างโครงการขยายผลที่เย็นนของ - การพัฒนาแหล่งน้ำให้มีน้ำเพียงพอตลอดปีเนื่องจากมีสภาพพื้นที่ที่แห้งแล้ง - จัดตั้งกองทุนชุมชนแก้พิษงูเพื่อลดอัตราการเสียชีวิตของคนที่ถูกงูกัดในพื้นที่ - จัดอบรมเจ้าหน้าที่ส้วบาลชุมชน - จัดตั้งกองทุนยารักษาสัตว์ รวมทั้งต่อยอดความรู้ชาวบ้านในพื้นที่ให้ดูแลปศุสัตว์

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากคณะ

- ในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวที่รักในการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ อยากให้จัดกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในระหว่างการศึกษาดูงาน เช่น การทดลองปั้นเซรามิกด้วย

เพิ่มเติมข้อมูลโครงการพัฒนาตอยตุงฯ และ ถาม – ตอบ

รศ.ดร.สมศักดิ์ ศรีสันติสุข อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการการพัฒนาชนบท ม.ขอนแก่น มอบของที่ระลึกให้กับนางสาวกนกวรรณ รัชตัญญิพย์ เจ้าหน้าที่เผยแพร่องค์ความรู้ ณ ห้องประชุมวีไอพี อาคารอเนกประสงค์

ชมศูนย์ข้อมูลโครงการพัฒนาอยตุงฯ

เยี่ยมชมศูนย์ข้อมูลโครงการพัฒนาอยตุงฯ

เยี่ยมชมศูนย์ข้อมูลโครงการพัฒนาอยตุงฯ

ประเด็นคำถาม-คำตอบ

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ
1	การเก็บข้อมูลประชากร ในเขตพื้นที่โครงการพัฒนาอยตุงฯ มีวิธีการอย่างไร	- เมื่อเริ่มโครงการเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อทำการสำรวจข้อมูลร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ อาทิ จนท.กรมป่าไม้ ตชด. และทหาร ฯลฯ และชาวบ้านในพื้นที่ ที่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ - เลือกเวลาในการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล ตามที่ชาวบ้านสะดวก ไม่กำหนดหรือเร่งรัดเพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ชาวบ้าน - เก็บข้อมูลอย่างละเอียดทุกด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ทุกครัวเรือน - เก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้นโครงการฯ ทุกปีจนปัจจุบัน - เมื่อทำการเก็บข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมแล้วมีการออกโฉนดที่ดินทำกิน ทำทะเบียนบ้าน และออกบัตรประจำตัวคพต.พ. ให้กับชาวบ้านเพื่อแสดงว่าเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในโครงการพัฒนาอยตุงฯ
2	ทะเบียนบ้านชาวบ้านในพื้นที่โครงการฯ กับทะเบียนบ้านทั่วไปมีความแตกต่างกันอย่างไร	- ทะเบียนบ้านที่ใช้ทั่วไป จะมีลักษณะเป็นรูปเล่ม แสดงเพียงข้อมูลส่วนตัวและชื่อ-สกุล เท่านั้น - ทะเบียนบ้านของโครงการฯ ระบุเลขที่ครัวเรือน และจะมีการแสดงภาพถ่ายของสมาชิกทั้งหมดในครอบครัวพร้อมกับชูป้ายหมายเลขที่แสดงลำดับของคนที่มียุมากที่สุดไปจนถึงอายุน้อยที่สุดในครอบครัว พร้อมระบุชื่อ-สกุลตามหมายเลขเนื่องจากในหมู่บ้านชาวบ้าน ชื่อ-สกุล มักเป็นชื่อ-สกุลที่ซ้ำๆ กัน จึงต้องมีการแยกรายละเอียดออกมาเป็นรายบุคคล
3	โฉนดที่ดินโครงการฯ ที่ชาวบ้านถือกรรมสิทธิ์อยู่นี้สามารถจำนองหรือขายได้หรือไม่	- ที่ดินทำกินที่ออกโฉนดให้ชาวบ้านโดยโครงการพัฒนาอยตุงฯ ชาวบ้านมีสิทธิ์ในการสร้างที่อยู่อาศัย ทำการเกษตร และตกทอดเป็นมรดกสำหรับสมาชิกครอบครัวเท่านั้น ไม่สามารถให้เช่า จำนอง หรือขายได้

		- หากฝ่าฝืนมีโทษตั้งแต่ การตักเตือน การปรับเงิน และ ร้ายแรงที่สุดคือการยึดพื้นที่คืนสู่โครงการฯ ไม่สามารถใช้ เป็นที่ทำกินได้อีกต่อไป
4	บัตรประจำตัว คพต.พ. โครงการพัฒนาดอยตุงฯ มี ความแตกต่างกับบัตรประจำตัว ประชาชนไทยอย่างไร	- บัตรประจำตัว คพต.พ. โครงการพัฒนาดอยตุงฯ มีไว้เพื่อ เป็นเอกสารแสดงตนผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โครงการพัฒนา ดอยตุงฯ แสดงภาพใบหน้าตรงของผู้ถือบัตร เลขที่ประจำตัว 6 หลัก และรอยพิมพ์รอยนิ้วมือ (ไม่ใช่บัตรประจำตัว ประชาชนไทย)